

TELEGRAFUL ROMAN.

ăpare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Noul circular al ministrului Csáky.

Cu această titlă un bărbat de scólă ne trimite următorul articol:

Garda pretoriană în vechiul imperiu roman ajunsese la atâta putere, încât decidea asupra înălțării și căderii împăraților romani. Acesta era timpul de decadentă și nesiguranță. La atare putere s'a avântat în statul nostru poliglot garda șovinistilor, formată în societatea magiară, în presă, în legistativă și pre stradele tumultoșe. Șovinistii însușă terore pretutindenea. Guvernul țerei nu a putut să rămână neinfluențat de veninosul șovinism, carele atât de mult înveninează relațiunile dintre magiari și cestiatalți conlocuitori. Și durere, bărbații de stat ai Ungariei, conducătorii, ministrii chiar, în loc de a se opune curențului bolnăvicios, îi aduc nou sacrificiu, încurajându-l prin această încă în măsură mai mare. Intre ministrii, cari atât de mult ascultă șoptele șovinistilor este și ministrul nostru de culte contele Csáky.

Trebuie să cetescă cineva ordinațiunea mai nouă a acestui dn ministru, ce a adresat-ocu datul 25 Septembrie a. c. către comitetele administrative comitatense, și i se va ridica pèrul măciucă în cap. Ceea-ce nu s'a făcut prin legi se face prin un simplu circular. Gónă asupra presei române, gónă asupra conducătorilor națiunei, gónă asupra bisericeii române, și étă acum prin monstruosul circular, ce s'a publicat și în numărul 104 al fôiei „Telegr. român”, ministrul de culte înteteșce o nouă gónă asupra învățătorilor nostri. Sub prețestul, că din 25,000 învățători populari, 1601 n'au posedat limba magiară, ca să o pótă propune și că în preste 2000 scóle nu s'a propus de loc limba magiara, sau cu rezultat neindestulitor, mai adăugând pre lângă aceste, că la 3000 învățători sunt cari nu posed diplomele de învățători, — ministrul vine și pune la discrețiunea comitetelor administra-

tive corpul învățătoresc. Comitetele administrative vor avé să decidă, cari învățători nesciutori de limba magiară sunt de amovat, și în cât timp, vor să aplice învățători cualificați din limba magiară. Față de acest ucas, cu amăriciune trebuie să ne întrebăm, unde rămâne autonomia noastră bisericeșcă? La ce ne mai folosesc statutul organic? Unde rămâne respectul convenit față de o lege sancționată?

Sub prețestul, că nu știu limba magiară, sau că nu se face progres îndestulitor în această limbă, pot fi striviți și amovați din post mulți învățători, multe scóle vor puté fi închise, ca apoi pe ruinele scólei noastre populare să se pótă ridica scóla magiară comunală, ori de stat, cu învățător agreat magiar, ori renegat. În învățătorii nostri nu vor mai fi siguri de postuile lor; căci nimic mai ușor pentru comitetele comitatense decât a dice, că în scóla cutare nu e progres îndestulitor din limba magiară, ergo învățătorul trebuie delăturat. Cunoșcem noi, din viața de tóte zilele, bunăvoința, ce au comitetele administrative față de noi. Va fi de ajuns ca un învățător să fie denunțat ca bun român de atare litfă de renegat, și comitetul administrativ ușor îi va afla nod în papură, și se constată, că nu face progres îndestulitor în limba magiară, pentru-ca din acest motiv scóla română să fie închisă.

Nu va fi scóla română, unde comitetul comitatens, dacă așa vor cere interesele magiare locale, să nu o pótă închide sub prețestul, că instrucțiunea limbii magiare e neindestulitoare,

Nu autoritatea scolară confesională va mai dispune de scóla și de învățător, ci comitetul administrativ și ministrul. Timpuri grele se continuă pentru scóla română și învățătorii ei.

În fața acestei împregiurări, situațiunea noastră e destul de clară. Forul nostru superior scolar trebuie să aibă informațiuni detaiate și numai

purul adevăr, față de scólele noastre, cari pot fi periclitare, precum și față de învățătorii, cari nu știu limba magiară.

Intre scólele periclitare, asupra cărora atárnă varga comitetului administrativ și a ministrului, sunt în locul prim scólele noastre de pe la opide, unde populațiunea e micștă. Interesul magiar e ca aici scóla română să fie închisă. Avem atari centre, unde scóla noastră română mai lasă încă de dorit. Aici trebuie să ne deschidem ochii. În această categorie sunt și scólele de pe sate, unde elementul magiar e în preponderanță, sau și mai mic ca al nostru.

Mai avem afară de aceste câte-va comune — însule, printre magiari resfirate, pe cari sigur le vor înșgeba bucurosi comitetele administrative între scólele magiare.

Nu avem însă de a ne teme de comunele resfirate de munte, precum și de comunele compacte române, unde magiari sau nu locuiesc de loc, sau în mod disparent.

Interesul nostru românesc e ca se facem imposibil amestecul nejust al oganelor administrative; această se va puté numai prin o acțiune repede autoritară.

Venerab. consistoriu arhidieceșan trebuie se aibă mâna liberă, și comunele bisericesci în interesul nostru bine priceput trebuie se abdică la unele drepturi pentru ca scóla să fie salvată. Se ne fie bineveniți învățătorii pe cari autoritatea superiôră i-ar denumi în locuri espuse; érá față de învățătorii necsiutori de limbă magiară se mijlocéscă înșe-și comunele bisericesci ca să le facă posibil traiul pre altă carieră onestă. Jertfe și ér jertfe ne trebuie. Vom jertfi bani, vom trebui să jertfim în multe locuri și ómeni nu mai ca scóla română se-o susținem; și dacă totuși decis va fi ca aici colo se ne perdem scóla română, se avem mângâiere, că am făcut ce numai a fost cu putință.

Două interpelațiuni. La sfârșitul ședinței din 14 Octobrie c. a dietei ungare deputatul kossuthist Madarász a adresat ministrului de culte următoarele interpelațiuni:

I
Pe cale diaristică mi-a venit la cunoștință, că episcopul gr. cat. de Oradea-Mare a dat în anul 1892 la preoții bisericeii sale cu limba română un circular în limba română, al cărui înțeles este: „să dispunem, că la acele biserici, unde poporul nu mai pricepe, nu mai vorbesce limba bisericeii, pregătirea scolară în cetire și scriere, rugăciunile, cântările bisericesci, instrucțiunea în religione să se facă în tóte scólele în limba bisericeii, în limba maternă, unde vom afla că e de lipsă, ca să nu fie periclitată existența bisericeii, ritual și religiunea părinților.”

Intreb pe dl ministru de culte și instrucție, aplicat e a constata oficios această afirmațiune a presei și dacă va fi adevărată, să facă cunoscut dietei cupriusul acestui circular în traducere autentică magiară.

II
Statul unitar magiar și idea națională magiară pretinde, ca preoții și capelanii să știe bine unguresce, ca să pótă ține credincioșilor lor predice magiare, să pótă conduce matriculele în limba magiară; pretinde din cauză, căci și prin această se dá ocașione cetățenilor de limbă nemagiară, ca ei să fie instruați de catecheții lor în credința și iubirea lor față de statul și națiunea magiară.

Din aceste motive ținând de însemnătate și de lipsă cunoșcerea unor date în mod oficios, întreb pe dl ministru de culte și instrucțiune, aplicat e a compune și comunica dietei, că în Ungaria:

1. Sunt preoți și capelani, cari nu știu bine unguresce, la cari confesiuni, câți și unde?
2. La cari confesiuni și unde nu s'ă țin predici în limba magiară și în ce limbă s'ă țin?
3. La cari confesiuni, unde și în ce limbă se conduc matriculele?

Foile magiare despre enunțațiunile ministr. Hieronymi.

Opoziționala „Budapesti Hirnap” sub titlă de „Hieronymi și naționa-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

Un manuscris în limba Macedo-română.

(Urmare).

Versu. Kà plekà urekia sèa mie, și în zilele mele le voiă kiemà.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Versu. Me kuprinserà dorerile morței, prikurile iadluî me aflară.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Versu. Nekas, și sudore aflaî, și numele Domnului kiemà.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Màrire Tatàluî. Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Și akum. Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Dominekà la Sântele Paști.

Versu. Strigaciî Domnului tot pamèntul.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei, Mântuitorule! mântueste pre noi.

Versu. Kântaciî numelui lui, dacî màrire laudăi lui.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.
Versu. Ziceci Zeuluî: Kàt de infrișate sunt lukrurile tele!

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Versu. Tot pamèntul sò se incline cie, și sò kànte cie, sò kànte numelui teu, Prèainalte!

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Màrire Tatàluî. Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Și akum. Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Joî, la înălțarea Domnului.

Versu. Tote popórele plesniciî ku mânia, strigaciî Zeuluî ku boce de bukurie.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei, Mântuitorule! mântueste pre noi.

Versu. Kà Domnul este prèainaltu, infrișat, imperat mare preste tot pamèntul.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Versu. Suppuse popórele noè, și gintele sub peciórele nostre.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Màrire Tatàluî. Și akum. Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Dominekà, la Cinzeciune.

Versu. Ceruri e spun màrirèa Zeuluî, și face rèa mâniai lui vesteste țarièa.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei, Mântuitorule! mântueste pre noi.

Versu. Zioa zilei spune kuvèntu, și noptèa noptèi vesteste știincà.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Versu. Nu suntu vorbe, neci kuvinte, a kàror sò nu se audè bocelè lor.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Versu. În tot pamèntul eși vestirèa lor, și la marginiile lumei kuvintele lor.

Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Màrire Tatàluî. Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Și akum. Pentru rogăciunile Zeunaskètorei.

Rogăciunèa Popei la kântarèa Trèaptei ànteei.

Domne Zeul nostru, a kàruî potinca este nesemilatà, și màrirea neajunsà, a kàruî miselièa é nemesuratà, și omamarèa nevorbità. Ènsuci, Stepane dupò indurarèa tèa rekautà spre noi, și spre sânta Kasa acista, și fă ku noi, și ku acei, kariî d'împreună ku noi se rogà, miselièele tele inavute, și înduràrile tele.

Apòî zice:

Diak. Èarò și èarò ku pace Domnului sò ne rogèm. Kàntàr. Domne misele. (Va urma.)

litățile" scrie în nrul seu din 7 Octobrie un articol, din care dăm următoarele:

În ziua a doua a discușiunii parlamentare a vorbit Hieronymi și cele ce a amintit în combinație cu seriozitatea, cu care se vede că își pricepe datorită lui de ministru de interne, sunt lucruri de mare însemnatate și totodată ademenitoare. Cu sentimentalism, cu idealism, cu împărțire de drepturi și privilegii și cu dicții nu se poate rezolva cestiunea de naționalitate. Ministrul de interne a designat trei medicamente esențiale: Să se dea pâne inteligenței crescută în instituțiile magiare, care ese din elementul român: acesta e una. A să îngrijă de subsistența preoțiilor române: asta e a doua. A treia este administrațiune bună și cinstită, în care poporul să nu își vadă pe tiranul, ci pe părtinitorul și protectorul său. Aceste sunt trei factori ponderoși și de mare însemnatate, cari au menirea, să dea o direcțiune nouă dezvoltării relațiunilor din țera noastră. Dar nici ungurul, nici românul să nu pricépa lucrul așa, ca și când aici ar fi vorba despre aceea, că naționalitatea română să fie cumpărată, espropriată. Tot lucrul trebuie să ni-l închipuim, ca o întreprindere mare politică și legislativă. Nu este acesta altceva decât estinderea și încheierea transformării democratice în țară.

A da pâne inteligenței eșite din naționalitatea română însemnă, a deschide pentru această inteligență carierele și serviciul public al statului mai mult decât s'au putut deschide până acum. Cu susținerea sistemului electoral al comitatelor vechi, după legile făcute conform referințelor și sistemului, firesce, că oficiile administrative au rămas mai mult în posesiunea vechilor posesori. Nu numai românii au fost eschiși, ci în genere așa numitul element de mijloc. Ici colo s'au întemplat încercări, dar acesta a fost numai o aparițiune rară, pentru că alegerile erau puse la cale de doi factori principali: interesele de partid și familiare. Trebuie să mai adaugem, că încât s'a făcut încercare chiar cu românii într'un comitat, s'a dovedit, că în oficialii români nu se poate pune încredere, din punct de vedere politic, ceea-ce însemnă, că cel puțin atâta s'au îngrijit de propaganda valahă, cât și de interesele administrației.

După ce arată, că aplicarea în oficii a inteligenței române să va putea face, dacă să va introduce administrația de stat, trece la cestiunea preoțiilor române și accentuând starea miseră a preoțiilor noastre dăce:

Acosta sărăcie face pe „popă“ fanaticul unor influențe, de sub cari vrea să scape Hieronymi. Acosta însă este o politică bisericăscă mare, mai mare și mai însemnată, decât cestiunea iscată din botez, acesta e împreună, cu revisiunea autonomiei bisericăscă, cu împărțirea episcopilor, cu crearea unei episcopii gr. cat. magiare și ca coróna acestora, cu ingerința statului

în guvernarea bisericii, firesce nu cu privire la lucrurile dogmatice — care se corăspundă acelei binefaceri, de care este aplicată națiunea magiară a face părtăși pe preoții sărăci ai confesiunilor.

Revista politică.

Discușiunea referitoare la răspunsul dela Güns s'a terminat cu o strălucită învingere a guvernului. În această discușiune au escelat Sziłágyi, care a respins atacurile lui Ugron și Wekerle, care a răspuns vorbirii lui Apponyi. Cu deosebire Wekerle a ținut o vorbire sdrobotăre, în urma căreia s'a pus cestiunea la vot, trecându se astfel preste ea la ordinea zilei. Urmă apoi răspunsul la interpelațiunea lui Eötvös și Apponyi, referitoare la neparticiparea guvernului cu ocașiunea desvălirii monumentului honveților. Răspunsul ministrului a fost de tot aspru. El a accentuat, că guvernul s'a ferit ca să asiste la un scandal național, ce-l putea provoca opoșițiunea. Răspunsul lui Wekerle a fost des aplaudat de liberali, și des întrerupt de opoșițiune. Cu această ocașiune s'au provocat scene atât de furtunose, încât numai în ultima domnie a lui Tisza s'au mai putut vedé. Furtuna s'a continuat și în ședința de Sâmbătă. Wekerle a apostrofat pe Apponyi, că vrea să paradeze cu naționalismul, pe când el este, care a contribuit pentru acel monument mai puțin. Pentru vorbirea sa Wekerle a fost primit cu ovațiuni în clubul liberal.

Comisiunea de instrucțiune s'a ocupat cu proiectul despre recepțiunea religiei israelite. Mai mulți oratori au fost contra recepțiunii, unii din cauză, că încă nici până aici nu le sunt cunoscute dogmele, ér alți din temere că jidovimea v'a imigra în Ungaria, carea și așa este destul de jidovită. Ministrul Csáky. a declarat, că în proiect se pot introduce și §§. 18, 19, 20 și 23, care vorbesc despre reciprocitatea între confesiunile creștine pe baza art. de lege 53 din 1868. A mai respuns ministrul, că regimul și va duce întregul program în îndeplinire. Afară de proiectul despre căsătoria civilă ministrul a prezentat toate celelalte proiecte și proiectul despre căsătoria civilă va sosi în curând cu aprobarea prealabilă.

Primirea, ce i s'a făcut escadrei rusești, din partea francesilor a fost entusiasmată. Vorbirile, ce s'au ținut de ambele părți au fost pline de căldură și au culminat în asigurarea amicitiei și înfrățirii dintre aceste două popóre. Ceea-ce face Franca, a dis admirabil

avelane, urméză și Rusia, căci are credință, că aceste două puteri nu numai, că nu vor ținé ecubilibrul păcei europene, dar vor contrabalansa chiar într'un cas serios pe alte puteri. Din toate părțile au sosit delegațiuni, ca să felicite pe ruși. Întrégă Franca este în mișcare și presa dedică articlii sərbătorești acestei visite.

Diarul „Liberté“ din Paris, publică următoarea depeșă remarcabilă, ce a primit o din Bucuresci:

Manifestațiile recente, ce s'au făcut în România în contra măsurilor de rigóre luate de autoritățile unguresci, cu privire la românii irrendentiști din Transilvania, au motivat o demarșă a ministrului Austro-Ungariei la Bucuresci pe lângă regele. Ministrul se plânge de neexplicabila indiferență a cabinetului din Bucuresci, care nu ia nici o măsură spre a împedea demonstrațiunile ostile Austro-Ungariei și a rugat pe regele Carol de a usa de influința sa asupra ministrilor pentru a face să înceteze o stare de lucruri prejudiciabilă întereselor celor două state limitrofe și amice.

Regele, în răspunsul seu a esprimit regretale sale personale asupra celor ce s'au petrecut în unele localități din România, dar a mărturisit în același timp, că nici un guvern român n'ar puté să mérégă fățiș în contra opiniunii publice a țării, forțe escitate în contra număróșelor arestări și a măsurilor de rigóre succesive luate de autoritățile unguresci în contra românilor din Transilvania.

Proiectul, ce l'a prezentat parlamentului ministrul președinte Taaffe, referitoriu la alegerile electorale, e discutat nu numai de presa austriacă și de cea ungară. Foile magiare în general recunosc necesitatea unui astfelu de proiect și pentru Ungaria, dacă nu ar fi naționalitățile, care la un eventual sufragiu universal și-ar trimite și în dietă reprezentanții lor agitatorici. Chiar și pentru Austria este el periculos, căci întăresce elementul slav și hegemonia germână scade din putere, ér acesta poate avé urmări nefavorabile și asupra Ungariei.

Cât privește presa austriacă, ea încă judecă după partid acest proiect. Astfelu:

„Neue Fr. Prese“ dăce, că prin această reformă elementul agricultor și cetățenii orașelor mai principale vor fi cu totul apăsați. Nu e vorba așadar — dăce toia vieneză — de scutirea constituției, ci despre ruina ei; nici nu e vorba, ca să se dea vot persónelor fără de avere, ci să se ni-

micéscă dreptul de alegere al clasei cetățenesci.

„Fremdenblatt“, care stă în raporturi forțe apropiate cu guvernul, asemenea declară, că nu se poate bucura prea mult de această reformă. Organul ministrului de esterne protestéză în contra aceea, ca asupra sorții Austriei să decidă cantitatea numărului. Cel mai mare bine al noului sistem electoral va fi, că socialiștii vor contrabalansa izbucnirile de naționalitate în dietă, deși tocmai voturile slave se vor spori în detrimentul germanilor.

„Presse“ constată cu bucurie, că noul proiect lasă neatins privilegiul marilor proprietari, și dăce, că prin proiectul acesta Taaffe voesce să abată pe muncitori dela socialism. Proiectul se îngrijesce, ca muncitorii să nu ajungă decât în număr modest în parlament, ca nu cumva celelalte grupuri interesate să fie apăstate.

„Neues Wiener Tagblatt“ observă ironic, că acest proiect séménă cu sufragiu universal basat pe censul culturai, dar totusi nu este așa ceva, căci doră se păstréză dreptul electoral indirect pentru marii proprietari și provinciali. Dușmanii liberalismului vor afla instinctiv, că proiectul acestă nimeresce tocmai în inimă liberalismul și că el este îndreptat special în contra caracterului german al Austriei.

„Wiener Tagblatt“ dăce, că pentru a caracteriza proiectul este destul cuvântul „fendal-social“. Cuprinsul și refrenul proiectului este: „vot universal — dar cu marea proprietate“. Folia vieneză arată apoi, că la votare nu va primi două din trei părți ale voturilor, câte sunt de lipsă, ca un proiect să fie primit.

Pe foile din Praga încă le-a surprins nespuse de mult reforma această. Pressa națională cehă ia la cunos cință proiectul cu óre-care satisfacție, pe când cea germană e oprimată.

„Narodni Listy“ află în această reformă un succes al politicei cehilor tineri, care dovedesce de nou puterea și efectul intern al ideilor Cehilor tineri, contra cărora nu se poate lupta cu alianțe parlamentare. Partida cehilor tineri are acum datoria, de-a face ca séménța aruncată să răsără și să cadă odată grupările de partidă. Proiectul guvernului — dăce numita lóia — are ce i drept avantaj în parlament, cehii tineri însă au majoritate în popor. Guvernul prin acest proiect n'a voit alta decât a abate atențiunea cehilor dela starea excepțională din Praga. Rutenii încă salută cu bucurie acest proiect, dela care speréză ei scóterea lor de sub jugul polon.

„Politik“ vede în noua reformă o promeniare a vieții publice și crearea

Anonimatul în presă.

Rugat de comitetul institutului diariștilor englesi a-și da părerea asupra anonimatului în presă, romancierul frances Emile Zola a cetit un discurs la congresul acestui institut, din care estragem următoarele: Dorese să vorbesc asupra anonimatului, această cestiune m'a preocupat forțe mult, și dacă am puue unul lângă altul, un diar engles, unde nimic nu e semnat, și altul frances, unde totul, până chiar si faptele diverse, sunt semnate, cred bine, că am avé înaintea ochilor cele două rase împreună cu ceea ce temperamental național, obiceiurile și istoria acestui din urmă véc au făcut din ele. E un lucru vădit, că presa englesă datoresce anonimatului puterea ei, indiscutabila ei autoritate.

Me voiu ocupa mai întâiu de toate, numai de articolele politice. Astfel conceput un diar politic, unde individul dispare, nu mai este decât expresiunea unui grup, pânea diabolică a mulțimei. El câștigă în forță ceea ce perde în personalitate, fiind că el n'are altă țintă decât de a satisface o părere, de a fi represensațiunea acestei păreri.

Și pentru ca un diar astfel să potă răspunde unei nevoi sociale, trebuie să aibă în dosul lui un public devotat, care să nu'l cetéscă de cât pe el, cu totul nemulțămît, de vreme ce nu cetesce decât idei, cari sunt și ale lui. Anonimatul se impune deci, căci publicului nu-i pasă de redactor, ci de părerea totală a diarului. Redactorul nu e decât un instrument docil: el n'are nici dueluri, nici procese, diarul în general e responsabil. Și tocmai acesta nu e partea frumoasă a anonimatului, căci nu pot admite ca omul condeiului să nu fie decât o mașină de scris, la ordinele șefului. Cu toate, că e bine plătit, cu toate că e la adăpostul ori și cărei responsabilități, acest scriitor suferă de sigur în consciința talentului seu înaintea acestei obscurități, la care e condamnat. În asemenea condițiuni, câți ani nu trec, până-ce diaristul de talent se face cunoscut. Câți dintre dv. nu sunt ómeni de valóre fără ca lumea să aibă habar dacă esistați? Mi închipui, că un mic renume e o recompensă pentru o viață de trudă.

Pa urmă vine o cestiune, pe care n'am putut-o studia, din cauza lipsei de documente, dar care mă chinuesce. După mine, din moment ce diaristul nu semnéză articolele sale,

din moment ce el nu poate fi considerat decât ca róta unei mașini, el trebuie să între în funcționarea mașinei. Aveți óre pensiuni de retragere pentru bătrânii diariști? Óre au ei, după un șir de ani de muncă anonimă óre au ei pânea bătrâneții asigurată? Dacă ar fi semnat, ei ar fi găsit recompensă aiurea, dară de vreme ce au dat totul, până și gloria lor, ei trebuie tratați ca servitori cei bătrâni, care au muncit totă viața la același stăpân. În Franca bunăórá, lucrurile nu merg astfel. Am avut și noi anonimatul pentru articolele politice, și mai sunt și acum diare ca „Temps“ și „Journal des Debats“ cari păstréză prima pagină nesemnată. Dară aceste sunt obiceiuri vechi și aceste două foi venerabile o mai fac din această pricină. Dacă anonimatul a dispărut din presa politică, cauza e că națiunea francesă nu'l mai voiesce. La noi publicul nu cetesce diare, pentru a ceti o opiniune generală ci pentru a ceti o anume părere personală. Luați organul lui Rochefort sau a lui Clémenceau ca exemplu. Din acest punct de vedere sunt pentru anonimatul în presă. Dar ceea ce mă surprinde, ceea ce nu pot pricepe, e anonimatul în materie de literatură. Vorbesc mai ales de articole critice,

de recensuni. Pricep ca disciplina să se impue în politică. Dara ca să reduci proluția literară și artistică în a satisface esemplul unui partid, étă ce găseac periculos pentru vitalitatea intelectuală a unei națiuni. O astfel de critică care nu vorbesce de cât în numele unei majorități, nu poate fi decât o literatură mediocră și incoloră. Permiteți mi pentru a încheia, a vè povesti un vis: De și ténéră, sunteți deja o asociație puternică. Ei bine, inchipuiți-ve că în curând, presa fiecărei țeri se va constitui ca noi, creând astfel un corp de diariști demni și capabili, mai inchipuiți-ve, că vom organiza congrese internaționale, unde presa întrégă din lume, va trimite delegați. Nu vedeți că acest congres al lumii întregi, va puté aborda a n u m e c e s t i u n i, i n i n t e r e s u l u n i v e r s a l? Acosta nu e decât un vis. Dară prin faptul, că ați invitat între dv. pe reprezentanții presei streine, noi conchidem, că ați făcut prima încercare a unei discușiuni și a unei înțelegeri internaționale întregei lumi. Și din aceste înțelegeri vor resulta poate pacea universală și frăția popórelor.

de curente noue. Forma camerei însă nu se va schimba. „Politik“ crede, că toate partidelor mari vor fi contrare proiectului, care se pare a fi chemat numai de a abate pe luptătorii de pe terenul luptelor de naționalitate, pe alt teren.

„Hlas Naroda“ crede, că prin această reformă Taaffe ar voi să consolideze centralismul. Causă la acesta sunt cei tineri.

Noutăți.

Dela curtea română. Alteța Sa regală Maria, principesa de corună a României, a născut un prinț.

† **Ioan Găvrus** „Gazeta Transilvaniei“ de Săbăntă scrie: Din Satulung (Săcele) ne sosesce scirea, că acolo s'a săvârșit un înfiorător atentat la viața notarului Ioan Găvrus, cunoscut ca unul din cei mai harnici funcționari administrativi din comitatul nostru. Eată ce ni se comunică de spre acest fapt revoltător: Mergând notarul Găvrus dela primăria spre casa, l-au pândit, urmându-l prin întinerie, vie-o 3—4 făcători de rele. Aceștia apropiindu-se de el au slobozit asupra-i mai multe focuri din revolverele, cu cari erau armați; dintre glonțe unul l'a nimerit în umărul drept, er' altul i-a intrat în părțile abdominale din jos de stomac. S'a trimes îndată după gendarmi, ce se află în comunele Secelelor, dar nu era nici unul de față, toți erau duși în serviciu. Casul acesta a făcut mare consternare în Satulung. Notariul Găvrus, care se bucură de stima generală, este greu rănit. Făptuitorii nu s'au putut afla până acuma.

Se constată, scrie mai departe „G. Tr.“ de Duminecă că atentatul întâmplat în Satulungul Săcelelor asupra vieții vrednicului notar Ioan Găvrus, a fost săvârșit numai de un singur individ până acuma necunoscut. Acesta era om de statură de mijloc și îmbrăcat în haine nemțesci. Pe când notarul mergea spre casă, reușind să-l iasă în cale și a tras asupra-i trei focuri dintr'un revolver; un glonț i-a străbătut în umărul drept, celalalt i-a intrat în pânțele. Atacatul resistă și urmărește momentan pe uci-gaș cam vr'o 80 de pași, dar părăsindu-l puterile a cădută la pământ. Gendarmii nu erau nicăiri, se dice, că erau duși în serviciu la Șant.

Tochmai pe când încheiam notița de mai sus cu privire la atentatul săvârșit în contra notarului din Satulung, ne sosesce trista scire, că Ioan Găvrus a răposat er' în urma rănirii prin două glonțe, ce i-au intrat în trup. Notariul Găvrus s'a bucurat de stima și simpatia generală a locuitorilor din Săcele. El era laudat și binevedut în întreg comitatul ca unul dintre cei mai inteligenți și mai harnici funcționari administrativi. Casul lui este cu atât mai dureros, cu cât lasă o familie numeroasă după sine, pe soția sa, fca părintelui Radu Popea din Săcele cu cinci copii mici, dintre cari cel mai mare este scolar în clasa a doua gimnazială.

Feciori voinici. Acum s'a terminat statistica despre asentarea din Austro Ungaria Conform acesteia au fost supuși la asentare în total 764,330 de feciori, dintre cari au fost asentați 171,130, adică tot la o mie de oameni, câte 224.

Relativ numărul de asentare a fost mai slab la toate corpurile de armată, afară de corpul de armată din Sibiu, al cărui teritor este Ardélul.

Așa dar cei mai voinici feciori sunt în Ardél, între cari marea majoritate sunt români.

Aurul în Ardél Producția de aur a băilor dela Ruda (Zarand) a fost în luna Septembrie: 42,913 de grame aur în crudo. În cartutul Iuliu-Septembrie al anului curent producția a fost: 130,962 grame aur.

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ dela institutul teologic pedagogic al diecesei ort. române a Caransebeșului s'a constituit pentru anul scolar 1893/4 în modul următor: Președinte: Iosif Bălan, profesor; vicepreședinte al societății, președinte al comitetului și redactor al foi „Progresul“: Stefan Otonoga, cleric de c. III.; secretar, no-

tar al comitetului și corespondenței esterne: Ioan Jurca, cleric de c. II.; notar al ședințelor plenare: Augustin Aldan, cleric de c. III.; vicenotar: Emilian Cismaș, ped. de c. III.; cassar: Liviu Andreevi, cleric de c. II.; controlor: Constantin Vlad, ped. de c. III.; bibliotecar: Dimitrie Popovici, cleric de c. II.; vicebibliotecar: Iosif Olarin, ped. de c. II.; membri în comitet: Alecsandru Popovici și Patrichie Rădoi, clerici de c. III.; Iancu Cerbul și Ioan Jurca, clerici de c. II.; Iosif Birta și Iancu Stan clerici de c. I.; George Suru, ped. de c. III.; Mihail Cristescu, ped. de c. II. și George Gruia ped. de c. I.

Colori naționale. „Erdélyi Hiradó“ din Cluș, sub titlul: „Colori naționale române la gimnaziul gr. or. din Brașov“ scrie următoarele: Unii scolari ai școlilor medii gr. or. demonstrativ se incing în loc de brăncinar cu brâu roșu-galben vântat. Dacă pe chipiu nu mai pot purta colorile României fiind oprite, încep să le porțe demonstrativ pe trup, chiar acum când părinții țerii își bat capul în parlament cum s'ar putea nimici direcțiunea separatistă în tinerețea română. Ola nouă își păstrează gustul prim. Tendențele contra statului desvoltate și trecute cu vederea rămân în viață și se desvoltă tot mai departe până la morământ. Acela, care în tinerețe este încântat de colorile României, acela va păstra și în viață aceste sentimente, și le va desvolta până la fanatism. Să nu înfrumusețăm lu rul, dicând că sunt numai studenți tineri. Școala de tinerilor direcțiunea patriotică sau nepatriotică. Introducerea colorilor României între scolarii gimnaziului român din Brașov și neglijența efortului și a corpului profesoral este o greșală neiertată. — Foilor magiare ori ce pretece e bun, ca să dea în institutele noastre.

La esamenele de calificare preoțescă, ținute prin comisiunea instituită de venerabilul consistoriu eparochial din Arad sub presiul Prea sântiei sale părintelui episcop al Aradului Ioan Meșian în zilele 29 și 30 Septembrie anul curent s'a însinuat 15 clerici absoluți, cari toți au depus cu succes esamenul de calificare preoțescă; er' la esamenele de calificare învățătorăscă ținute în zilele: 26, 27 și 28 Septembrie anul curent s'au însinuat 25 de preparanți absoluți, dintre cari au depus esamenul cu succes 17.

„Sentinela“ nu va apăre acum. Dl Ioan V. Barcianu ne încunoscimțază în o epistolă, pe care vom publica-o în nrul viitor, că după ce s'a decis înființarea ziarului „Dreptatea“ în Timișóra, „Sentinela“ nu va apăre.

Manevrele de cadre din Tecuciu. Se scrie din Tecuciu: Eri au început și s'au și terminat manevrele de cadre. Corpul de Nord a fost urmărit, după o crâncenă luptă de pozițiune, pe platoul între Mata și Puțeni. M. S. Regele, intrunind oficerii împrejurul său, a făcut critica manevrei și a manifestat mulțămirea sa. Manevrele cu cadrele ofițeresci, cari au fost terminate și cari sunt mult mai deficiente ca cele cu trupa au reușit pe deplin, probând progresul însemnat, ce l'a făcut instrucția ofițerilor nostri. După manevre s'a dat un banchet la Tecuciu, la care au luat parte regele, dl ministru de războiu general Lahovari, toți comandanții de corp și un număr de 200 ofițeri. Regele în toastul său, pe care l'a ridicat, a constatat cu bucurie, că corpul ofițeresc este la înălțimea celor mai mari dificultăți. Dl gen. Lahovari ministru de războiu, răspundând M. S. regelui, a dis, că armata este gata a urma voioasă conducerea regelui ei, pentru gloria și triumful națiunii române. Toastele au ridicat un adevărat entuziasm și toți s'au despărțit cu un sentiment de adâncă încredere în viitor. („Timp“)

Supărarea lui „Ellenzék“. „Ellenzék“ din Cluș s'a supărat pe doi preoți români, pe preotul din Balda, Simeon Pintea și pe preotul din Sân-Mihailu (comit. Cluș) Vasilie Bălan, după cum ne povestesc, étă pentru ce:

Când s'a început anul scolar trecut, servitorii domnesci din Balda, cari sunt jun-guri, nefiind acolo școlă ungrăscă, și-au în-

scris copii la școala românăscă. Preotul Pintea, vizitând școala i-a dat afară și a făcut atent pe învățător, că școala din Balda nu e școlă ungrăscă și că acolo copii de ungru n'au loc. În anul curent scolaric érași au voit câțiva ungru să își înscrie copii la școala românăscă. Li s'a răspuns însă, că „dl popa Pintye“ nu concede acesta. Așadar copii de ungru dacă vreau să învețe, trebuie să se lapede de naționalitatea lor și să se facă români.

Contra celuialt preot Bălan Vasilie are plânsore oficiul de dare din Cluș. Bălan scrie „Ellenzék“, își învață credincioșii, că dacă merg la oficiul de dare din Cluș, să nu vorbescă în altă limbă, decât românește. Din cauza acesta oficialii sunt împedecați, că ei nu pricep pe români. Oficiul de dare a rugat oficios pe fisolgăbirul din acel cere, ca să facă ceva pentru de a sista agitațiunea acestui preot.

Rușii despre magiari. „Novoje Vremja“ unul dintre zărele principale ale Rusiei, ocupându-se cu vorbirea din urmă a ministrului Hieronymi, dice, că a interpretat bine cele duse de monarhul, numai cât e pricina, că șovinismul magiar nu recunoște, că e de lipsă a se face îmbunătățiri, pentru că principiul este, că toate naționalitățile să se facă magiare.

Pentru aceea au agitat atât de mult pe magiari răspunsurile regesci. . .

A treia universitate ungrăscă Din partea orașului Seghedin s'au prezentat zilele acestea la Budapesta o deputațiune, sub conducerea primarului orașenesc Paľffy Ferencz, cu scopul ca să mijlocescă înființarea unei a treia universități ungrăscă în orașul Seghedin. Față cu președintele dietei, br. Banffy Dezső, deputațiunea își „motivă“ cererea sa, între altele, ca maghiarisarea naționalităților din părțile sudice ale Ungariei. Președintele dietei a promis, că va sprijini cererea; ministrul președinte Wekerle de asemenea a declarat, că va ținea seamă de cererea seghedinenilor și că cestiunea acesta se va rezolva în timpul cel mai scurt; ministrul de culte Csaky a dis că statul trebuie să țină seamă de puterile sale financiare, căci în cazul contrar „serbarea milenară“, n'ar succede, el crede, că cestiunea unei a treia universități nu va pute fi rezolvată definitiv înainte de serbarea milenului, de ore ce — dise ministrul — avem alte lipse mai arțătoare ca d. e. ridicarea a 500—600 de școle elementare. S'a mai prezentat deputațiunea la secretariul de stat Berzeviczy, la președintele camerei magnaților Vay Miklos, cari toți au promis, că vor sprijini cu căldură cererea seghedinenilor.

„Micul prietin al copiilor“.

(Incheiere)

Partea a IV-a pag. 41—48: sunt tractate sunetele derivate în alăturare cu cele simple. Esemple bine alese și variate. Tractarea sunului é, când se nasce din e, la o nouă edițiune ar fi bine a se separa de tractarea lui á când se nasce din a; asemenea separare ar fi de tractat á, când e făcut din a când e făcut din e, și când e făcut din i (á, é, i). Alcum tractarea sunurilor derivate și a diftongilor e corectă și conșciențios tractată.

Partea V: sunt înșirate literile streine, ce ocur mai rar. Partea VI: conține alfabetul și două piese de cetire. Partea VII pag. 50—60: sunt tractate literile mari. Cuvinte și propozițiuni scrise și tipărite în număr însemnat, bine alese, ușore și de cuprins forte variat. Nimic însă nu e de prisos. Partea VIII: literile mai străine, IX alfabetul, X interpuncțiunile, XI numerii.

Partea XII: bucăți de cetire dela pag. 63—72. Acesta parte cuprinde vre-o 11 piese în prosă de cuprins moral. Piese alese pe sprincenă, ușore și interesante pentru narațiune. Printre piesele în prosă sunt vre-o 6 poeziore și vre-o 4 ghicituri. Ni-ar fi plăcut, ca numărul poeziilor și al ghiciturilor să fi fost mai numeros. Poeziile și ghiciturile bine alese — cum sunt din „Micul prietin“ — sunt aroma unui abedar și mijloc de atragere la studiat pentru elev.

În partea a XIII, în loc de literile cirile, o mărturisesc sincer, că a-și fi cetit

mai cu plăcere câte-va poeziore, ori piese în prosă cu litere latine.

Pentru anul I literile cirile ar trebui omise din toate abcedarele. Ele sunt o greutate pentru începători. Are încă timp în anii următori pruncul, ca să învețe a ceti și cu literile cirile. Până cătră 9—10 ani nu prea au elevii de a face cu cărți bisericesci Autorul însă a creșut, că în cadrul „Micul prietin“ vor avé loc și vestimintele cirile, ce au jucat așa mare rol în viața noastră bisericescă; din parte mi nu-i fac obiecțiuni și deși știu apriceja motivele — totuși mi-am ținut de datorință a-mi aréta părerea în general față de toate abcedarele.

În general „Micul prietin“ se poate numera între cele mai bune abcedare române. Autorul a știut a delătura un defect, ce'l aflăm în cele mai multe abcedare: densusul ni-a dat destule esemple în scris și cetit pentru elevi. Limba e alésă, propozițiunile ușore și nemăestrite, bucățile de cetire bine întocmite. Cu aceste însușiri escelente „Micul prietin“ se recomandă de sine. Învățătorii, cari îl vor introduce în școlă, se vor convinge, că recensinua a fost cât se poate de obiectivă și sinceră. Aliquis.

Bibliografie.

„Tinerimea Română“ Revistă a societ. științifică literară Nr. 4 Anul VIII ce apare odată pe lună în Bucuresci, a apărut pe luna lui August cu următorii

Cuprins:

Reflexiuni asupra muncii de Ch. D. Staicovici. — Mariei (poesie) de T. N. — Cestiunea românilor din Ungaria de Alit. — Sunt fericit (poesie) de N. Țincu — Vranția de Constantin I. Lupu. — Hârtii găsite, de Traian Negrescu. — Silvia, de Rădulescu-Niger — Din viața țilnică a țeranului, de Rădulescu-Niger. — Cronică științifică, de * * *

Rugare. Avisând on. public român, că în curând va apăre în tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla versurile binecunoscutei scriitor „Petrea dela Cluj“, într'o broșură de preste 100 pagini, octav mare, ne rugăm se binevoii a vé prenumera la acest op cu atât mai vartos, căci scopul ce urmărește acest domn, e cât se poate de salutar.

E vorba adică, ca din venitul curat al acestui op să se înființeze un fond, din care apoi cu timpul să se edee o foie „Pedagogico-Literară“ în sensul cerințelor timpului modern.

E de prisos a mai spune și aceea, că versuri (poesii lirice) sub pseudonimul „Petrea dela Cluj“ au apărut în toate foile literare din patrie, precum: „Lumea Literară“, „Familia“, „Minerva“, căci cred, on. public român e în de ajuns informat de felul serierii acestui poet.

Opul va fi intitulat „Dile negre“ și va avé o prefață de dl George Simu, constând broșurat expedit franco numai 50 cr. (1 corună)!! E dar fabulos de mic prețul și acesta numai pentru a putea desfășura atâtea esemplare, cât scopul să ne fie ajuns.

Notăm, că acei d-ni colecțanți, cari ne vor trimite acesst Apel în total subscris, vor fi induși în protocolul fundațional ca membrii fondatori ai acestui fond.

Despre rezultatul acestei salutare întreprinderi publicul se va avisa la timpul seu prin jurnale.

Listele pentru a se putea regula ediția sunteți rugați a le retrimite cu ori ce rezultat până în 15 Novembre st. n. a. c. d-lui Petru Cóna în Aiton (Ajton Kolozs-megye, posta în loc) care e însărcinat de autor și însăși sfințenia causei a aduce lucrul cu edarea cêrect și prompt în îndeplinire.

Apelăm deci la toți învățătorii, preoți și cu un cuvânt la toți români de bine, să ne spriginescă întracasta a noastră întreprindere, căci pentru binele națiunii și salutea poporului o facem.

Aiton, 1893. luna Octobree,

Editorul.

Loterie.

Săbăntă în 14 Octobree, 1893.

Budapesta: 21 83 51 89 71

Nr. 209/893

[207] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor invetatoresci dela scolele confesionale gr. or. din comunele mai jos insemnate in protopresbiteratul Oreștiei se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare in „Telegraful Român“.

1. Vinerea, al 3-lea post de invetatoriu cu salariu anual 300 fl. v. a. cuatir, lemne de foc și grădină de legumărit.

2. Măgura cu Jeledințiu, invetatoriu ambulant cu salariu anual 250 fl. v. a. locuință și lemne de încălțit.

3. Petreni, cu salariu anual 200 fl. v. a. cuatir, lemne de foc și grădină de legumărit.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și asterne petițiunile de concurs instruite conform legilor din vigore până la terminul sus scris la oficiul protopresbiter al Oreștiei (Szászváros).

Oreștie, 28 Septembre, 1893.

In conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Popoviciu, protopresbiter.

Nr. 571/1893

[206] 1-3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor invetatoresci dela scolele confesionale gr. or. din mai jos insemnatele comune, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare

1. Dobârca, cu salariu anual de 250 fl și 4 lemne din cari are să se încălțescă și scola.

2. Tău cu salariu anual de 300 fl. și cuatir natural forte frumos in edificiul scolei.

3. Păuca, cu salariul anual de 300 fl.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, și vor asterne cererile lor instruite conform legilor din vigore, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Mercurea, la 25 Septembre 1893.

Oficiul protopresb. gr. or. al Mercurei. I. Droc, protopresbiter.

ad Nr. 332/893 prot.

[205] 1-3

CONCURS

Pentru indeplinirea posturilor invetatoresci vacante din următoarele comune bisericesci prin acēsta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela

prima publicare in diarul „Telegraful Român“.

1. Banabic, postul invetatoresc impreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 300 fl și anume 200 fl. salariu invetatoresc din repartitie, 150 fl. venit cantoral din agru și stole, cuatir in edificiul scolei și lemne de foc.

2. Hărăstăș, postul invetatoresc impreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 300 fl. și anume 190 fl. din repartitie, 30 fl didactru, ér 80 fl. din venitul cantoral, cuatir in edificiul scolei și lemne de foc pentru scola;

3. Hidiș, cu salariu anual de 300 fl. din repartitie dela popor, și cuatir in scola și lemne de foc;

4. Soporul de câmpie, postul invetatoresc impreunat cu cel cantoral, cu salariu de 300 fl. și anume din repartitie 160 fl. din lada bisericei 40 fl. venitele cantoral 100 fl. din agru și stole, cuatir in edificiul scolei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, cari sunt datori a se presenta in vre o duminecă in popor sunt poftiti a-și substerne petițiunile instruite conform legilor in vigore subscrisului oficiu in terminul indicat.

Agărbiciu, per Gyéres 22 Septembrie, 1893.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al tractului Turdei in conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Petru Roșca protopresb.

Nr 512/prot.

[204] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolae Fecheticiu din Bachnea și filia Bernade, pe basa hotărării consistoriale de dtdo 28 Iuliu a. c. Nr. 4257/B se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare in „Telegraful Român“, pe lângă jumătate din venitele preoțesci, cari pentru capelan dau un venit sigur de 200 fl. v. a. la an.

Doritorii de a competi, au a-și asterne suplicele instruate conform legii subsemnatului.

Mediaș, 1 Septembrie, 1893.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al tractului Mediașului.

Ioan Chendi, administr. protopresb.

17955/1893

Szebenvármegye alispánja.

VI. szám.

Pályázati-hirdetmény.

Szebenvármegye törvényhatóságának szelistyei járásában a szelistyei járási orvosi állomás Orlát község szék helylyel lemondás következtében megüresedvén, felhivom mindazokat, a kik ezen 350 frt. évi fizetés és 150 frt. útiátalánnyal javadalmazott és az 1886 évi XXI t. cz. 80 § a értelmében főspáni kinevezés által betöltendő állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránt az 1883 évi I. t. cz. 9. § I. pontjában előirt képesítettséget igazoló okmányokkal, valamint a keresztelő vagy születési bizonyítvánnyal és az eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt és kellőleg bélyegzett folyamodványukat folyó évi október hó 31 éig alólirottul nyujtsák be.

Nagy Szeben, 1893 évi október hó 5 én.

Szebenvármegye alispánja helyett

[202] 2-2

Tobias, főjegyző.

Ganz seid. bedruckte Foulards 85 kr.

bis fl. 3.65 p. Met. — (ca. 450 versch. Disposit.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per 2 Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. [15] 14-16 Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Aechte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur ächten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der ächten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Die Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hoflief.) Zürich versendet gern Muster von ihren ächten Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Rollen und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. [31] 6-7

Spre binevoitoare luare aminte!

Subscrisul imi iau voe a aduce cu totă onőrea la cunoșcința p. t. public, că cu 1 Octombrie n. a. c. 'mi-am mutat locuința dela numărul 31 tot in

Strada Măcelarilor Nr. 37, și ca in trecut așa și acum efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame, copii, precum și tot soiuri de reparaturi, cu

prețurile cele mai moderate oferind totodată, spre mulțumirea tuturor, marfă solidă și prompt executată.

In speranță, că p. t. public imi va oferi binevoitorul concurs, rămân Sibiu, in Octombrie, 1893.

Cu distinsă stimă

Constantin Dragoș, pantofariu.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1893.

Table with multiple sections for train routes: Copșa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraș, Simeria (Piski) — Hunedóra, Brașov — Chezdi-Oșorhei, Murăș-Ludoș — Bistrița, Arad — Timișóra, Careii-mare — Zelău, Sighișóra — Odorhei, Ghiriș — Turda. Each section contains a table of train times and fares.

Nota: Órele insemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele insemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase insemnă orele de noapte